15 Yıl Süren Yaralama Davası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm	02.09.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2022/63911	Anayasa 17, TCK 86, TCK 87, TCK 3, 6216 SK m.50

ÖZET

İki bıçak darbesiyle hayati tehlike geçiren mağdurun davası, cezanın hatalı ve eksik belirlenmesi nedeniyle üç kez bozulup 15 yıl 5 ayı aşkın sürede kesinleşti. AYM, karmaşık olmayan davadaki aşırı gecikmeyi yaşam hakkının usul boyutunun ihlali saydı; net 100.000 TL manevi tazminata hükmetti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/yaralama-davasi-15-yil-yasam-hakki-usul-aym-2022-63911/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

Karar Tipi: Bireysel Başvuru — Başvuru No: 2022/63911 — Karar Tarihi: 2/9/2026 — Karar Veren Birim: Birinci Bölüm — Sonuç: Esas (İhlal)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ BİRİNCİ BÖLÜM KARAR

(Başvuru Numarası: 2022/63911)

Karar Tarihi: 2/9/2026

[Heyet, raportör, başvurucu ve vekil bilgileri derlemeye alınmamıştır. Karar metninde baş harfleriyle anılan sanıklar "sanık (1)", "sanık (2)" ve "sanık (3)" olarak; atıf yapılan önceki başvuruların başvurucu adları "[önceki bir başvuru]" olarak gösterilmiştir.]

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan yürütülen ceza yargılamasının makul bir özen ve süratle yürütülmemesi nedeniyle yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucunun sanık (1) ile bir husumeti vardır. Sanık (1) 29/3/2010 günü başvurucuyu konuşmak üzere Van'daki bir mezarlığa çağırır. Başvurucu, buluşma yerine gittiğinde başlayan

tartışma bir süre sonra üçüncü kişilerin de dâhil olduğu bir kavgaya dönüşmüş; kavga sırasında başvurucu, sol koltuk altı bölgesi ve sol uyluk arkasına aldığı iki bıçak darbesiyle ağır şekilde yaralanmıştır.

3. Van Cumhuriyet Başsavcılığı (Başsavcılık) konuya ilişkin olarak derhâl soruşturma başlatmıştır. Bu kapsamda tedavi gördüğü hastanede ifadesi alınan başvurucu, olay yerine gittiğinde başlayan tartışmanın devamında sanık (1)'in sopayla, sanık (2)'nin ise bıçakla kendisine saldırdığını, olay yerine sonradan gelen kişilerin de kendisini darbettiğini, kendisini bıçakla yaralayan kişilerin sanık (2) ve kavgaya sonradan dâhil olan lakaplı bir kişi olduğunu ileri sürmüştür.

4. Başsavcılık, şüpheliler ile olaya dair bilgisi olan kişileri tespit ederek tanık sıfatıyla beyanlarının kolluk tarafından alınmasını sağlamış; bu beyanlardan lakabıyla bilinen kişinin sanık (3) olduğunu tespit etmiştir. Cumhuriyet savcısı ayrıca başvurucunun beyanında kavgaya dâhil olduklarını ileri sürdüğü tüm şüphelilerin ifadelerini 21/4/2010 tarihinde bizzat almıştır.

5. Van Eğitim ve Araştırma Hastanesince düzenlenen adli rapora göre yaralanma kişinin yaşamını tehlikeye sokmuş ve kalın bağırsağın işlevinde sürekli zayıflamaya neden olmuştur.

6. Cumhuriyet savcısı 24/5/2010 tarihinde şüpheliler sanık (1), sanık (2) ve sanık (3)'ün başvurucuya yönelik olarak iştirak hâlinde neticesi sebebiyle ağırlaşmış kasten yaralama suçunu, başvurucunun da sanık (1)'e yönelik olarak meşru savunma koşulları altında kasten basit yaralama suçunu işlediğinden bahisle iddianame düzenlemiştir. İddianamede kabul edilen oluşa göre sanık (1) olay yerine gelirken üzerinde bulunan ve ele geçirilemeyen bıçağı sanık (2)'ye vermiş, tartışmanın kavgaya dönüşmesi sonrasında sanık (1) bıçağı sanık (2)'den geri alarak başvurucuyu iki yerinden yaralamış, bu sırada sanık (2) ve sanık (3) de başvurucuyu darbetmiştir. Başsavcılık ayrıca sanık (1)'in akrabası olan dört şüpheli hakkında kasten yaralama suçundan ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermiştir. Başvurucu 24/5/2010 tarihli bu karara itiraz etmemiştir.
7. İddianamenin kabulüyle açılan kamu davası Van 2. Asliye Ceza Mahkemesinde görülmeye başlanmıştır. Mahkeme fiilin kasten öldürmeye teşebbüs suçu kapsamında değerlendirilebileceği ve bu nedenle yargılama görevinin üst dereceli mahkemeye ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir. Van 1. Ağır Ceza Mahkemesinin bu karara yönelik itirazı kabul etmesi sonrasında yargılamaya Van 5. Asliye Ceza Mahkemesince (Asliye Ceza Mahkemesi/Mahkeme) devam edilmiştir.

8. Mahkeme 3/3/2015 tarihinde sanık (1)'in haksız tahrik altında, neticesi sebebiyle ağırlaşmış silahla kasten yaralama suçundan neticeten 2 yıl 13 ay 15 gün hapis cezasıyla mahkûmiyetine, diğer sanıklar sanık (2) ve sanık (3)'ün ise beraatine hükmetmiştir. Mahkeme ayrıca başvurucuya isnat edilen basit yaralama eyleminin meşru savunma koşulları altında gerçekleşmesi nedeniyle ceza verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

9. Yargıtay 3. Ceza Dairesi sanıklar sanık (2) ve sanık (3)'ün yaralama eylemine iştirak ettiğine dair tanık anlatımlarına neden itibar edilmediğinin gerekçeli kararda açıklanmadığı, yaralanmanın niteliği dikkate alındığında birden fazla nitelikli hâli ihlal eden sanık (1) hakkında temel ceza

belirlenirken alt sınırdan uzaklaşılmayarak eksik ceza tayin edildiği gerekçesiyle 7/3/2018 tarihinde bozma kararı vermiştir.

10. Bozma sonrası yargılama neticesinde Mahkeme 8/10/2020 tarihinde sanıklar sanık (1), sanık (2) ve sanık (3)'ün haksız tahrik altında neticesi sebebiyle ağırlaşmış silahla kasten yaralama suçundan neticeten 3 yıl 9 ay hapis cezasıyla mahkûmiyetlerine karar vermiştir.

11. Yargıtay 1. Ceza Dairesi (Daire), sanıkların temyiz taleplerine ilişkin olarak yaptığı inceleme neticesinde belirlenen temel ceza ve uygulanan kanun maddeleri dikkate alındığında sonuç cezanın 3 yıl 1 ay 15 gün olması gerekirken hesap hatası yapılarak 3 yıl 9 ay hapis cezasına hükmedilmesi ve temel ceza belirlenirken sonuca etkili olacak şekilde alt sınırdan uzaklaşılmaması nedeniyle 3/6/2021 tarihinde bozma kararı vermiştir.

12. Mahkeme bozma sonrası yargılama neticesinde sanıkların aynı suçtan bu defa 3 yıl 1 ay 15 gün hapis cezasıyla mahkûmiyetlerine karar vermiştir. Sanıklar ve başvurucu 17/5/2022 tarihli bu karara karşı temyiz talebinde bulunmuştur.

13. Başvurucu 16/6/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

14. Daire "Oluşa ve dosya kapsamına göre, sanıklar ve katılan arasındaki kavgada, sanıkların katılanı hayati tehlike geçirmesine ve kalın bağırsak işlevinde sürekli zayıflamaya neden olacak şekilde yaraladığı olayda, birden fazla nitelikli halin ihlali ile atılı suçu işleyen sanıklar hakkında, meydana gelen tehlike ve zararın ağırlığı, darbe sayısı ve 5237 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinde belirtilen cezada orantılılık ilkesi dikkate alınarak aynı Kanun'un 86 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca belirlenen temel cezada hakkaniyete uygun ve sonuca etkili olacak şekilde alt sınırdan uzaklaşılması gerektiğinin gözetilmemesi suretiyle eksik ceza tayini, hukuka aykırı bulunmuştur." şeklindeki gerekçeyle 26/12/2023 tarihinde bir kez daha bozma kararı vermiştir.

15. Asliye Ceza Mahkemesi, bozma sonrası yargılama kapsamında 11/2/2025 tarihinde sanıkların anılan suçtan 4 yıl 8 ay 7 gün hapis cezası ile mahkûmiyetlerine karar vermiştir. Dairenin 16/9/2025 tarihli onama kararıyla mahkûmiyet hükümleri kesinleşmiş ve yargılama sona ermiştir.

16. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

II. DEĞERLENDİRME

17. Başvurucu; ölüm tehlikesiyle karşı karşıya kalmasının üzerinden uzun süre geçmesine rağmen karmaşık nitelikte olmayan ceza davasının sonuçlanmadığını ve bu durumun sanıkların ödüllendirilmesi anlamına geldiğini beyan ederek yaşam hakkı, etkili soruşturma yükümlülüğü, maddi ve manevi varlığın korunması ve geliştirilmesi hakkı ile etkili başvuru hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına gönderilmiştir.

18. Olayın niteliği ve formdaki iddialar doğrultusunda başvurucunun şikâyetlerinin özü yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine ilişkindir. O hâlde başvuruda incelenmesi gereken ilk husus başvurunun yaşam hakkı kapsamında incelenip incelenemeyeceğidir.

19. Ölümün gerçekleşmediği bazı hâllerde de başvuru; kişiye karşı kullanılan gücün derecesi ile türü, güç kullanımının ardında yatan niyet ve amaç ile maruz kalınan eylemin mağdurun fiziki bütünlüğü üzerindeki sonuçları gibi hususlar birlikte değerlendirilerek yaşam hakkı kapsamında incelenebilir ([önceki bir başvuru] [2. B.], B. No: 2013/2030, 26/6/2014, § 20; [önceki bir başvuru] [2. B.], B. No: 2014/7227, 12/1/2017, § 69; [önceki bir başvuru] [1. B.], B. No: 2014/13163, 11/5/2017, § 110).

20. Başvuruya konu olayda başvurucu vücuduna aldığı iki bıçak darbesi nedeniyle yaşamsal tehlike geçirmiş ve kalın bağırsağının işlevinde sürekli zayıflama meydana gelmiştir. Başvurucunun maruz kaldığı eylemin potansiyel olarak öldürücü niteliği ve ortaya çıkardığı vahim sonuçlar gözetildiğinde başvurunun yaşam hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

21. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan yaşam hakkının ihlal edildiği iddiasının kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

22. Yaşam hakkı kapsamındaki pozitif yükümlülükleri kapsamında devlet, yaşam hakkını korumak için oluşturulan yasal ve idari çerçevenin gereği gibi uygulanmasını ve bu hakka yönelik ihlallerin durdurulup cezalandırılmasını sağlayacak etkili bir yargısal sistem kurmakla da yükümlüdür. Bu usul yükümlülüğü şüpheli her ölüm olayının sorumlularının belirlenmesini ve gerekiyorsa cezalandırılmasını sağlayabilecek etkili bir soruşturma yürütülmesini gerektirir ([önceki bir başvuru] [GK], B. No: 2017/26636, 10/11/2021, § 97).

23. Ölüme kasten neden olunması veya ölümün saldırı sonucu meydana gelmesi hâlinde etkili yargısal sistem kurma yükümlülüğü ölüm olayı hakkında ceza soruşturması yürütülmesini gerektirir ([önceki bir başvuru] [GK], B. No: 2018/15851, 1/12/2022, § 74). Bu tür soruşturmanın Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdiği şekilde etkili olduğunun kabul edilebilmesi için soruşturma makamlarının resen harekete geçerek ölüm olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delilleri tespit etmesi, soruşturmanın makul bir özen ve süratle yürütülmesi, soruşturmanın veya sonuçlarının gerektiği ölçüde kamu denetimine açık olması ve meşru menfaatlerini korumak için ölen kişinin yakınlarının soruşturma sürecine gerekli olduğu ölçüde katılabilmesi gerekir ([önceki bir başvuru] [1. B.], B. No: 2012/1017, 18/9/2013, § 30; [önceki bir başvuru], § 99). Bununla birlikte etkili soruşturma yürütme yükümlülüğü bir sonuç yükümlülüğü değil uygun araçların kullanılması yükümlülüğüdür. Anayasa'nın 17. maddesi başvuruculara üçüncü kişileri bir suç nedeniyle yargılatma ya da cezalandırma hakkı vermediği gibi devlete tüm yargılamaları mahkûmiyetle sonuçlandırma ödevi de yüklemez ([önceki bir başvuru], § 98).

24. Olası cezai sorumluluğun tespiti adına yürütülen soruşturma sonrasında kovuşturma evresine geçilmiş ise bu aşamanın da Anayasa'nın 17. maddesinin gereklerine cevap verebilecek nitelikte olması gerekir ([önceki bir başvuru] [1. B.], B. No: 2013/8365, 10/6/2015, § 30; [önceki bir başvuru], § 100).

25. Somut olayda, olayın gerçekleşmesinden hemen sonra soruşturma mercileri tarafından resen harekete geçilerek soruşturma başlatılmış, bu kapsamda başvurucu ve kavgaya dâhil olan kişiler

ve tanıklar tespit edilerek beyanları alınmış, başvurucunun tedavi evrakı ile adli raporları temin edilmiş ve sanıklar hakkında başvurucuya yönelik eylemleri nedeniyle neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçundan kamu davası açılmıştır. Olaydan kısa bir süre sonra düzenlenen iddianamenin kabulüyle açılan kamu davası ise 15 yıldan uzun bir süre sonra 16/9/2025 tarihinde sona ermiştir. Başvurucunun soruşturma makamlarının olaydan haberdar olur olmaz, resen harekete geçerek yaralama olayını aydınlatabilecek ve sorumluların belirlenmesini sağlayabilecek bütün delilleri tespit etmediğine ve soruşturma sürecine gerekli ölçüde katılamadığına yönelik bir iddiası yoktur. Başvuruya konu soruşturmada anılan ölçütler yönünden de bir eksiklik tespit edilememiştir. Öte yandan yargılamaya konu eylem ile sanıklara verilen cezalar arasında açık bir orantısızlık bulunduğunu söylemek de mümkün görünmemektedir. Bu nedenle başvuruya konu edilen ceza yargılamasının etkili olup olmadığının tespiti yönünden incelenmesi gereken tek mesele, ceza soruşturmasının makul bir sürat ve özenle yürütülüp yürütülmediğidir.

26. Olayların daha sağlıklı bir şekilde aydınlatılabilmesi, kişilerin hukukun üstünlüğüne olan bağlılığını sürdürmesi ve hukuka aykırı eylemlere hoşgörü gösterildiği ya da kayıtsız kalındığı görünümü verilmesinin engellenmesi adına mahkemeler kovuşturmaları makul bir süratle yürütmelidir ([önceki bir başvuru], § 29). Bu gereklilik yaşanan gecikmelerin yargılamaların etkililiği üzerinde bir etki yaratıp yaratmadığı meselesinden tamamen ayrıdır. Bu sebeple kovuşturmada yaşanan aşırı gecikme tek başına yargılamanın etkisizliğine neden olabilir ([önceki bir başvuru] [2. B.], B. No: 2021/9961, 2/11/2023, § 142).

27. Somut olayda kavga olayını aydınlatabilecek ve sorumluların tespitine yarayacak tüm deliller toplandıktan sonra düzenlenen 24/5/2010 tarihli iddianamenin kabulüyle açılan kamu davası kapsamında Mahkemenin verdiği kararlar Yargıtay tarafından cezanın hatalı ve eksik belirlendiği gerekçesiyle üç defa bozulmuştur. Asliye Ceza Mahkemesi son olarak 11/2/2025 tarihinde sanıkların 4 yıl 8 ay 7 gün hapis cezası ile mahkûmiyetlerine karar vermiş ve bu karar temyiz incelemesinden geçerek 16/9/2025 tarihinde kesinleşmiştir. Sonuç olarak başvurucuya yönelik kasten yaralama eylemiyle ilgili yargılama 15 yıl 5 ayı aşkın bir sürede sonuçlandırılabilmiştir. Başvuruya konu davanın karmaşık nitelikte olmaması ve başvurucunun davanın uzamasına yol açmaması karşısında yargılamadaki hiçbir unsurun yargılamanın bu denli uzamasını haklı kılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla kovuşturma evresinde yaşanan bu aşırı gecikme nedeniyle yargılamanın makul bir özen ve süratle yürütüldüğü söylenemez.

28. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

29. Başvurucu, ihlalin tespiti ile 100.000 TL manevi tazminat ödenmesi talebinde bulunmuştur.

30. Başvuruda yaşam hakkının usul boyutu yönünden ihlal edildiği ve bu ihlalin yargılamanın makul bir sürede yürütülerek sonuçlandırılması ilkesine riayet edilmemesinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.

31. Eski hâle getirme kuralı çerçevesinde ihlalin sonuçlarının bütünüyle ortadan kaldırılabilmesi için başvurucuya manevi zararları karşılığında taleple bağlılık kuralı gereği net 100.000 TL manevi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;
A. Yaşam hakkının usul boyutunun ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan yaşam hakkının usul boyutunun İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvurucuya net 100.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE,

Ç. 664,10 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

D. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

E. Kararın bir örneğinin bilgi için Van 5. Asliye Ceza Mahkemesine (E.2024/91, K.2025/140) GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 2/9/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.